

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

List Juliana Smulikowskiego do T. Regeera z prośbą o interpelację poselską w sprawie okólnika - Lwów, 26.01.1914 r.

Liczba stron oryginału

8

Liczba plików skanów

9

Liczba plików publikacji

9

Sygnatura/numer zespołu

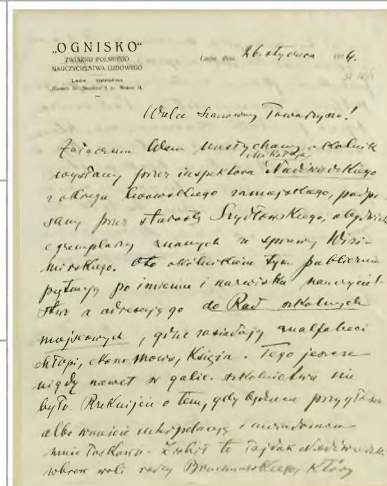
TR 032.012

Data wydania oryginału

1914

Projekt/Sponsor digitalizacji

Dofinansowano ze środków WPR Kultura+

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

NARODOWY
INSTYTUT
AUDIOWIZUALNY

KULTURA+

Digitalizacja

„OGNISKO“

ZWIĄZKU POLSKIEGO
NAUCZYCIELSTWA LUDOWEGO

Lwów — Hetmańska

[Gmach hr. Skarbka I. p., Brama 5].

Lwów, dnia 26. stycznia 1914.

32. 12. 11

Wulce Lwowscy Towarzysze!

Zajęłam Wam ^{W. Kodała} masy chwały i kolorki
wyślaną przez inspektora Stierwiedskiego
z obrotu lwowskiego zamieszłego, p. p. p.
samy przez starostę Sydorskiego, obywateli
i exemplary naukowych z sprawy Wisi-
miskiego. O to okoliczności tym publicznie
pytamy, po imieniu i nazwisku nauczyciel-
stwa a adresy go do Rad szkolnych
mojsowyc, gdzie posiadają alfabetu
chłopi, ekonomów, księży. Tego jeszcze
nigdy nawet w galic. szkolnictwie nie
było. Przekazuję o tem, gdy będzie przysłać
albo wnieść interpelację i urzędniczo
mię daszkanu. Znam to jednak dzieł wu-
wrem woli rady Brachnawskiego, który

wysłał ten nekrypt do wiadomości A. Sm. okręgowemu
i młemu wali drugiego inspektora, który
podstawia, przeciw wystawieniu nad przegię
publierny, nacency celstwa. Nie wiewski,
nyena pradolatka Krecunowska, któremu
udowodniłno nadawycia wybranie, Kpi so-
bie u wysłatkich, bo go brękapi stręży
jakkolka w głowie. Wzywajcie o uia
jakk najmocniejszych słów, bo totr nad
totranii - a o który dawno powiniem
gwie w kryminal. Polecajcie go
tak rycri wes. Watej opiecc

Przez saryal. powtownia

Smulikowski Jan

Nie wymiujcie adresu oholuika
bo "Zaryt oholu" bardzo się tego boi.

39.12.12
„OGNIKO” ZWIĄZKU POLSKIEGO
NAUCZYCIELSTWA LUDOWEGO

Lwów — Hetmańska (Gmach hr. Skarbka I. p., Brama I.)

Nochwohlgeb.
Abgeordn. Tad. Reger
(Wieden) Wien
Parlament.

G. k. Rada szkolna okręgowa zamiejscowa
we LWC

Zarząd szkoły ludowej

2. 10. 51.

R. S. O.
EXOFFO
wolne od opłaty

*Adresu przynajmniej
wymieniać:
Mulihowski*

[Signature]

32.12/3

O k ó ł n i k

do wszystkich Zarządów szkół i Rad szkolnych miejscowych okręgu szkolnego zamiejskiego, wydany na podstawie rozporządzenia c.k. Rady szkolnej krajowej z dn. 12. grudnia 1913. L:2739/VI po dokonanej lustracji c.k. krajowego inspektora J.W. Pana Kazimierza Bruchnalskiego.

.....

Reskryptem z dnia 12. grudnia br. L:2739/VI oznajmiła c.k. Rada szkolna krajowa Radzie szkolnej okręgowej, że c.k. krajowy inspektor szkolny J.W. Pan Kazimierz Bruchnalski zwiedził wspólnie z c.k. Inspektorem szkolnym okręgu P. Mikołajem Niedzwieckim w tutejszym okręgu szkolnym w czasie od 20. października do 18. listopada 1913 następujące szkoły w łącznej liczbie 82 klas a mianowicie: w Zniesieniu, Kleparowie, Zamarstynowie, Werbizu, Sajkowie, Humieńcu, Jastrzębkowicach, Srokach szczyrzeckich, Nikonkowicach, Forsznie, Podsekach, Miłoszowicach, Siemianówce, Kubańowie, Podciemnem, Rakowcu, Chrusnie starem, Polance, Mostkach, Serdycy, Honiatyczach, Czerkasach, Horbaczach, Krasowie, Brodkach i Dobranach.

Na tej podstawie udziela c.k. Rada szkolna krajowa następujących uwag względnie poleceń:

I. Co do budynków: Jakkolwiek budynki szkolne są w przeważnej liczbie nieodpowiednie, nie mówiąc już o klasach najetych, które są przeważnie bardzo lichy, c.k. Rada szkolna krajowa musi jednak domagać się, aby bez względu na jakość budynku, izby szkolne były utrzymane możliwie czysto i starannie. Karygodną nieschludność stwierdzono w Chrusnie starem, Honiatyczach, Polance, w Forsznie w klasie nauczyciela kierującego Włodzimierza Ryżniewskiego i w Rakowcu. W innych szkołach była czystość odpowiednia w mniejszym lub większym stopniu jak n.p. w Czerkasach, gdzie pomimo, że budynek szkolny jest zawilgocony - jak przeważna liczba budynków - rudera to jednak izba szkolna była utrzymana starannie.

Szczególniejszą troską o porządek w budynku odznaczają się szkoły: w Kubańowie /klasa exponowana / w Serdycy gdzie nawet wychodki przedstawiają się wzorowo, w Siemianówce, w Zniesieniu i Zamarstynowie. W przeważnej liczbie szkół z wyjątkiem pięciu nie palono w piecach pomimo niskiej temperatury izb dochodzącej zaledwie do 18 stop. R. nauczycielka w Humieńkach. wobec takich stosunków trudno domagać się, aby młodzież bardzo często lichy odziana, mogła należycie skupić uwagę w szkole, a nadto naraz się ją na zaziębienia i wywołuje obniżenie frekwencji.

Poleca się zatem wszystkim Radom szkolnym miejscowym i Zarządom szkół pod osobistą odpowiedzialnością pp. Przewodniczących i Kierowników szkół, aby starali się o ścisłe utrzymanie wzorowej czystości w izbach szkolnych bez względu na to czy budynek jest dobry, czy zły, własny czy najety a zarazem także, aby się starali o należyte ogrzewanie izb, gdy temperatura ich spadnie poniżej 11-13 stop. R.

W tym celu należy postarać się, aby w każdej klasie umieszczony był termometr, należący obecnie do zadnych zjawisk w szkołach tutejszych. W wielu klasach szkolnych brakuje szaf, niezbędnych do przechowywania zeszytów i robót ręcznych kobiecych, których z tego powodu nigdzie prawie nie można oglądać. Ławki szkolne posiadają zbyt wielkie dystansy dodatnie, dochodzące do 25 cm zamiast 5-6 lub co najwyżej 7 cm a nadto w klasach w Horbaczach, Rakowcu i Serdycy

brak portretu Najjaśniejszego Pana. Wszystkie te braki należy bezzwłocznie usunąć i c.k. Radzie szkol. okręgowej donieść o wyniku zarządzeń.

II. Co do ogrodów szkolnych. Urządzenie ogrodów do nauki szkolnej jest we wszystkich zwiedzonych szkołach zupełnie zaniedbane a mniejsze i większe przestrzenie kruntu przy budynkach szkolnych służą wyłącznie za ogrody użytkowe dla nauczycieli. Istnienie w 3. lub 4. szkołach nikłej szkółki siemek lub szczepów nie czyni zadość potrzebie, gdyż w ogrodzie szkolnym powinny znajdować się przede wszystkim wszelkie rośliny, drzewa i krzewy o których jest mowa w czytankach, w ogóle ogród szkolny powinien być drugą izbą szkolną, nie mniej ważną dla intelektualnego rozwoju młodzieży jak właściwa izba, przynosząca nie wiele pożytku, jeżeli w niej panuje wyłącznie werbalizm.

Poleca się więc Zarządom szkół, aby w powyższym kierunku starali się o większą działalność nad którą c.k. Inspektorowie szkolni okręgowi podczas lustracji rozwinać ścisłą kontrolę w przyszłości.

III. Co do Frekwencji. Frekwencja w szkołach zwiedzonych jest na ogół zmienna, a wyrośnięcie sobie ścisłego sądu jest utrudnione bądź z tego powodu, że nauczyciele nie czytają codziennie katalogów, bądź nie zapisują wcale w dzienniku lekcyjnym liczby obecnych każdego dnia dzieci jak tego wymaga § 71. Regul. szkolnego.

Na ten szczegół zwrócić Zarządy szkół w przyszłości ścisłą uwagę. W szkołach podmiejskich w Zamarstynowie i Zniesieniu jest frekwencja wcale dobra, w Kleparowie zaś w całej szkole o 14. siłach licza, gdyż liczba absencji przekracza 20% uczęszczających jak w III b. dziewcząt i VI. klasie chłopców była o wiele gorszą.

W VI. klasie chłopców uczęszczało na 30. zapisanych do dnia rozpoczęcia wizytacji t.j. do 23. października 1913. tylko 3 - 5 chłopców i dopiero pod naciskiem sprowadziła Kierownik w następnych dniach zaledwie 13. uczniów. Z tego pokazuje się, że p.kierownik szkoły bezkarnie nie przedkładał wykazów nieuczęszczających, dopuszczając do tego, by dla 3 - 5 chłopców marnowała się osobna siła nauczycielska.

Na Zniesieniu obowiązuje plan szkół 6-klasowych, tymczasem 6tej klasy nie ma wcale, na 6tym roku nauki w piątych klasach zastano tylko 3. chłopców względnie jedną dziewczynę. Szkoła tego rodzaju nie może istnieć, a tłumaczenie, że wszystkie prawie dzieci 6. roku nauki udają się na dalszą naukę do Lwowa nie ma żadnej realnej podstawy wobec braku ewidencji nad temi dziećmi.

Wedle stanu zauważonego w toku wizytacji w szkołach wiejskich tylko w Serdycy, Podciemnem i Siemianówce jest frekwencja zadowalająca. Nie pocieszającym faktem w przeważnej ilości szkół było ze dzieci 4. stopnia nauki często opuszczają szkołę. Absencje dzieci 5. roku nauki wynosiły 14%, 6. r. n. 27% liczby uczęszczających w zwiedzonych szkołach.

IV. Co do czystości i zachowania się dzieci. Czystość w ogóle nie była zadowalającą, bardzo wiele dzieci, ich rodzice i nauczyciele nie dbają o to wcale. Nieczystość w uszach, ręce czarne od brudu i brudne smugi na szyjach były zjawiskami dość częstymi. Na Kleparowie z wyjątkiem jednej klasy wszystkie inne grzeszyły pod względem czystości w wysokim stopniu. Najbrudniejsze były dziewczęta w III. klasie prowadzonej przez nauczycielkę Żurowską, ale i w VI. klasie były dziewczęta wstrętnie brudne. Nie dziw też że w tej miejscowości grasuje świerz, który wcale istniejącej w danej miejscowości przynosi zaszczytu.

Brudne i zaniedbane dzieci raziki w Srokach szczerzeckich u BO-bilaka, w Nikonkowicach u Bilikowskiego, w Rakowcu u Bochnigowej, w Chrusnie starem u Garana, w Honiatyczach u Pfeifferowej, w Folanach u Skawińskiego, w Krasowie u Majawskiej i w Porsznem u Żyzniewskiego. W niektórych szkołach grzeszyli także nauczyciele nieschludnością, co nie może być bez ujemnego wpływu na młodzież. Najlepiej pod względem czystości przedstawiali się dzieci w szkołach na Zniesieniu, Zamarstynowie, Serdycy, Podciemnem i Brod-kach. W zachowaniu dzieci widać często razące braki w wielu miejscowościach, nie pozdrawiają one starszych na drodze i wogóle zdradzają, że nie wynoszą żadnej kultury ze szkoły.

Najgorzej dzieje się w Kleparowie, gdzie chłopcy są nieobyczajni i po drodze do szkoły prowadzą głośnie o bezwstydne rozmowy. Grono tej szkoły jest opieszale i ospale i nie dorosło swemu zadaniu wychowawczemu.

Podając wyżej skonstatowane braki i rażące zaniedbanie do wiadomości - wzywa się Zarządy szkół i Rady szkolne miejscowe aby starały się o usunięcie skonstatowanych niedomagań, o czem c.k. Inspektorowie szkolni okręgowi przy sposobności najbliższej wizytacji się na miejscu przekonają.

Reskrypt niniejszy odczytają pp. Kierownicy szkół na najbliższej konferencji ~~miejscowej~~ miesięcznej, zaś Zarządy szkół mają okólnik powyższy wpisać do księgi zarządzeń.

Przewodniczący

C.k. Radca Namiestnictwa:

S z y d ł o w s k i m.p.